

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

2. številka.

Maribor, dne 5. januarja 1920.

Letnik XII.

Komisija za določitev državne meje.

Odgovor ministrskega predsednika Davidoviča poslanec dr. Hohnjecu.

Poslanec dr. Hohnjec je v zadevi mednarodne komisije za podrobno in končno veljavno določitev naše državne meje napram Avstriji stavil na g. ministrskega predsednika Ljubo Davidoviča kot voditelja ministrstva zunanjih zadev interpelacijo, završujočo se v to-le trojno vprašanje:

1. Ali je vlada obvestila našo delegacijo v Parizu, naj skrbno pazi, da se ne bo komisija pod vplivom Italijanov sestavila pristransko v prid Avstriji?
2. Ali vlada zastavlja, oziroma bo zastavila ves svoj vpliv v Parizu, da se naše zahteve v vprašanju komisije izpolnijo?
3. Ali je vlada voljna kot zastopnika Jugoslavije v komisijo poslati moža, ki je dober poznavalec krajevnih in obmejnih razmer.

Na to interpelacijo je g. ministrski predsednik dal 8. decembra pr. l. odgovor, ki je bil preko predsedstva Narodnega predstavništva poslan dr. Hohnjecu ter mu je bil po pošti dostavljen 1. januarja 1920. Odgovor, pisan v srbsčini s cirilico, slove v slovensčini tako-le:

Gospod poslanec!

Na Vaše pismo vprašanje, poslano mi preko g. predsednika Začasnega narodnega predstavništva, katero se nanaša na uredbo meje med našo državo in Avstrijo, imam čast dati Vam sledeči pismeni odgovor:

1. Kraljevska vlada je preko naše delegacije na konferenci mira v Parizu, učinila potrebni korak glede komisije, ki ima izvršiti razgraničevanje (uredbo meje) med nami in Avstrijo. Po članu 29. pogodbe z Avstrijo je moč komisije za razgraničevanje v res-

nici velika, kakor to trdite sami. Kraljevska vlada je ta korak učinila, četudi je voljna verovati, da sestava komisije ne bo takšen, da bi imeli razloge za mnenje, da bo ona v vprašanju razgraničevanja podvržena vplivu na škodo za naše narodne interese. Z ozirom na člane komisije sporazumnih sil in zlasti onih, ki so dozaj dala dovolj dokazov prijateljskega razpoloženja proti nam, je treba, da so naša obmejna sonarodnjaki, kakor tudi mi vsi preverjeni in prepričani, da se ti ljudje, ko bodo preučili v dovoljni meri naše obmejne razmere, ne bodo pregrešili zoper pravico.

2. Kraljevska vlada ne bo prenehala vlagati svojega vpliva, da se o naših zahtevah v vprašanju razgraničevanja vodi račun. Ona jih bo podkrepila s potrebnimi argumenti, s katerimi razpolagamo, in nadeja se, da ji v tem pogledu bodo tudi koristni narodni poslanci, ki dobro poznajo naše obmejne razmere. Kraljevska vlada smatra, da je vprašanje razgraničenja splošnega, a ne samo lokalnega interesa, in ona mu bo kot takšnemu poklanjala pozornost.

3. Kraljevska vlada je ne samo voljna, marveč smatra za dolžnost, da pošlje v komisijo moža, ki je dober poznavalec naših obmejnih razmer napram Avstriji. Naši interesi zahtevajo, da za tako važen posel, kakor je definitivno potegnenje meje, poveri možu, sposobnemu, da brani naše stališče v vseh vprašanjih, ki bi se na osnovi članka 29. imenovane pogodbe mogla prinesiti pred komisijo.

Predsednik ministrskega sveta,
zastopnik ministra zunanjih del
Ljuba Davidovič.

Nacijonalizem in internacijonalizem.

Kakor je velika francoska revolucija pred 120 leti pomela s poprej vladajočim fevdalnim sistemom, s katerim so odločevali samo graščaki, vladarski dvori in dvorna kamarila, ter v politiki, gospodarstvu in v kulturnem življenju dala v roke moč in oblast takozvani buržoaziji ali meščanstvu, tako je sedanja svetovna vojna potisnila na stran meščanske sloje in njihovo ideologijo ter spravila v ospredje socialno vprašanje. Sedaj stojimo po vseh modernih deželah v znakih socializma. Ne govorimo o ruskem bolševizmu, ki je izrastel iz čisto posebnih razmer, tudi ne o socialističnem gibanju po premaganih državah, ki je samo naraven izraz ogorčenja ljudskih množic radi izgubljene vojne. A tudi po zmagovitih državah je postal socializem odločilna in vedno napredujoča moč. Na Češkem je vlada v rokah socialistov. Tudi v tej državi, ki je pretežno kmečka in malomeščanska, in kjer imajo meščanske stranke za sabo lepo preteklost, se niso mogle obdržati proti prevladujoči struji. Na Poljskem se drže socialisti z meščanskimi strankami nekako v ravnotežju, na Laškem so po novih volitvah postali socialisti odločilna moč. Samo na Francoskem se je obdržala buržoazija, a to le začasno in le vsled posebnega razpoloženja, ki je zavladalo po zmagi.

Oženem, ko je socializem stopil na površje, se je pa tudi pojavilo v njegovi programatični vsebini neko vprašanje, ki ga pretresa do temeljev — in to je vprašanje nacijonalizma in internacijonalizma. Socialist ti takoj odgovori, da to vprašanje je zanje rešeno: „Mi stojimo na stališču internacijonalizma.“ — To je lahko rečeno, toda nič povedano. Vprašanje je namreč, kako pojmuje vaši internacijonalizem? V resnici ni tudi pri socialistih nobene internacijonalizma. Ni je kot organizacija, ker je vsak poizkus internacijonalne organizacije razpadel sam v sebi. Ni je tudi kot ideologija, ker je pojmovanje internacijonalizma pri različnih socialistih jako različno. V resnici popolnoma internacijonalen je samo Jud, ker nima nikjer svoje domovine. Vsak drug socialist je po svojem maternem jeziku, vzgoji, kulturi, gospodarskih vezeh tako tesno združen s svojim narodom, da ne more biti v polnem pomenu besede internacijonalen. Na vsak način mora socialistično gibanje biti internacijonalno, kajti velike naloge, katere si je postavilo, se zamorejo rešiti samo internacijonalnim potom s sodelovanjem vseh narodov; z druge strani je pa socialno vprašanje v tako tesni zvezi z narodom, da nobenemu socialistu ne more biti ravnodušen dobrobit naroda. Socializem je družabna struktura bodoč-

nosti, a nacijonalno vprašanje je najbolj pereča težka, s katero se mora baviti socializem. Ob tej točki so se razbijale in se razbijajo močne socialistične stranke. Beseda „narod“ je kot novec, ki ima v vsaki državi drugačno veljavo. Nekaj drugega pomeni ta beseda pri vladajočih, nekaj drugega pri podjarmljenih narodih, drugo pri starih, zgodovinskih, drugo v mladih, nove nastalih državah, drugače razumeva narodnost sit buržoazijec, drugače lačen proletarec. To nejasno pojmovanje nacijonalizma in različno stališče, katero zavzema v različnih krajih in med različnimi sloji, otežuje socializem neizmerno, da ne more napram njemu zavzeti jasnega in točnega stališča.

Nacijonalno vprašanje tudi pri nas ni rešeno in ne more biti rešeno. Imamo še veliko naših rojakov pod jarmom tujega nacijonalizma, katerih usoda nam ne more biti ravnodušna. Doma se je sedaj, ko smo dobili svojo državo, narodno vprašanje deloma zliho z vprašanjem države: narod je postal država, iz narodnostnega vprašanja se je razvilo državno vprašanje. Imamo še tretji del narodnostnega vprašanja, namreč socialno vprašanje samo na sebi. Narod — to je ljudstvo. Dvigniti, organizirati to ljudstvo, vzbuditi vse njegove speče sile, razviti produkcijo do najvišje mogoče mere, sploh iz delavne živali, ki se mehanično bori za svoj obstanek, narediti človeka, to je kakor bi rekel, notranje narodnostno vprašanje. V teh treh smereh: neodrešena domovina, naša država, naša ljudska množica — bo tudi pri nas nadalje obstojal nacijonalizem. Napram tem vprašanjem tudi socializem ne more iti dalje z ravnodušno gesto, ker segajo v njegovo bistvo, moral se bo z njimi pečati in jih rešavati. Bodoči razvoj socializma je bistveno odvisen od stališča, katero bo zavzel napram tem trem vprašanjem. V teoriji so mogoča najrazličnejša stališča: od skrajne struje na eni strani, kjer ne velja nič neodrešena domovina in lastna država, a se vsi cilji izgubljajo na horizontu vsesvetovnega „atstva, pa do skrajne struje na drugi strani, kjer bi hoteli narodnostni in državni plašč imeti samo le za okvir, v katerem bi se varno skrbelo za lastne koristi vladajočih slojev. Absurden je internacijonalizem prvih in zločinski je nacijonalizem drugih, v sredi je pa zdravo jedro nacijonalnega vprašanja, kateremu se ne bo mogla izogniti niti socialna demokracija in ki ji bo povzročalo, kakor drugod, tudi pri nas, mnogo težav.

Slovinci širite naše liste!

Dr. K. O.

Za izobrazbo.

Časi so izobraževalno zelo neugodni. Včasih smo vsak mesec dobili par beletrističnih listov v roke. Dom in Svet je postal naš družinski list. Naši otroci so čitali Angeljčka. Redno so izhajale naše znanstvene in strokovne revije in nas seznanjale z modernimi pridobitvami na vseh poljih znanstva. Izvestje muzejskega društva za Krajnsko, Casopis za zgodovino in narodopis, Nastavni vestnik, celo Lovec za naše lovce so izhajali redno. Poleg tega so izhajale razne knjižice, leposlovne in poljudno znanstvene. Tudi naše dnevno časopisje je stalo na svojem mestu in je bilo dovolj razširjeno. Bilo je toraj že celo obradje za izobrazbo ugodno. Lepo in hitro smo napredovali. Razna društva so prirejala znanstvena in poljudno znanstvena predavanja. Reči pa moramo, da se je že pred vojno videlo, s koliko večjo vneto se takozvani nižji sloji, delavec in kmet zanimajo za izobrazbo. Kakor pa naša inteligenca. Naša delavska društva po mestih in naše izobraževalne organizacije po deželi so priredile več predavanj in obisk je bil pri tem obilnejši kakor pa pri raznih organizacijah za inteligenco. Poglejmo sedaj malo sedanjí položaj! Ravnokar smo prestali dolgotrajno tiskarsko stavko. V tisti dobi smo živeli v praveči duševni temi. In vendar smo se menda čisto dobro počutili. Naša inteligenca je tudi tiste čase imela svoj kino in tudi gledališče je ravno tiste čase moralo poseči po takih igrah, ki so vlekale.

Ce se malo zamislimo v ta položaj, nas more biti strah pred tisto duševno temo, ki se nam obeta, če gremo po tej poti naprej. Tudi po deželi namreč ni tistega živahnega gibanja pri izobraževalnem delu, kakor bi bilo želeti.

In vendar se je tudi v našem mestu med tem časom nekaj storilo za izobrazbo. Slovenska krščansko socialna zveza v Mariboru je vsak petek od srede septembra dalje v dvorani JSZ. (Flosarska ulica št. 4) prirejala poljudno znanstvena predavanja. Casovne razmere so zahtevale, da se je dalo predavanjem predvsem značaj aktualnosti. Imamo namreč toliko dnevnih vprašanj, da skoro ni mogoče vrediti jih sistematično. Tu so pred vsem vprašanja, ki zadevajo našo državo. O naši državi smo še prav malo poučeni. Nimamo še nobene knjige, ki bi skupaj obdelala zemljepisne razmere naše države. Predavanje o tem predmetu je bilo orej nujno. (19. novembra 1919 C. K. Capuder: Naša država). Ustanovitev naše države spremljajo naši sosedje z zavistjo. Prerokujejo ji le kratko življenje. Opirajo se pri tem baje na zgodovino. Nazore o državotvornih in ne državotvornih narodih. (26. novembra 1919, dr. L. Lenard: Iz zgodovine starih Slovanov). Naši pogledi so se pri misli na nastoj naše države z velikim zaupanjem obračali v Pariz, kjer so pa naši delegati morali bojevati za naše očitne pravice šele težek in deloma celo neuspešen boj z našimi tlačitelji. (3. in 10. oktobra 1919, dr. M. Slavič: Pariška konferenca). Doma pa so med tem vedno bolj v ospredje stopala razna socialna, gospodarska in politična vprašanja. Viničarji in kočarji so upali, da jim agrarna reforma prinese uresničenje njih nad. (17. oktobra 1919, dr. K. Capuder: Agrarna reforma). Prišel se je tiskarski štrajk. Vprašali smo se o moralni opravičenosti tega orožja. (24. oktobra 1919, J. E. Bogovič: O štrajku in 7. novembra: O socializmu). Tiskarski štrajk nam je vzel časopisje zato je bilo treba poučiti se o važnih dogodkih na drug način. (31. oktobra 1919, urednik Fr. Zebot: Važni dogodki zadnjega časa). V Mariboru se čuti veliko pomanjkanje slovenskih knjig. Ni nobene prave knjižnice in tudi ne knjižarne. (14. novembra 1919, kurat M. Ljubša: O knjižnicah). Država je bila primorana izvesti novo žigosanje. Pri tem je posegla v žep državljanov. Denar pa je ravno v tem času izgubil velik del svoje kupne moči. (21. novembra 1919, dr. J. Leskovar: O denarju). Načrt prosvetnega odbora v Beogradu izstisniti cerkev in s tem vero iz šole je prišel v javni razgovor. S tem je postalo preče vprašanje razmerja med vero in ig v vero in med vero in vzgojo. (28. novembra in 12. decembra, prof. dr. J. Jeraj: Verska načela in vzgoja). S povdaranjem političnih programov strank v šolskem vprašanju in drugih točkah javnega življenja se je pričel političen boj strank v novi državi. Orientiranje je potrebno. Zgodovina strank na Slovenskem je mlada, skoro nepreiskana. Znanje zgodovine političnega življenja v preteklosti pa je potrebno, da se spoznamo, vedno ceniti to, kar je dobrega in zavračati, kar je slabega.

(19. decembra 1919, dr. Li Lenard: Zgodovinski razvoj političnih strank na Slovenskem).

Dne 9. januarja 1920 bomo predavanja nadaljevali. Vemo, da jih je mnogo, ki imajo rajši burko ali pa kino, morebiti tudi godbo v kavarni, ali dobiček na cesti in pri igri, kakor pa naša predavanja. Vsak po svoje. Naše občinstvo nam pa naj tudi v novem letu ostane zvesto.

Nacionalizem in socializem.

Pod tem naslovom je priobčil „Naprej“ v prvi letošnji številki zelo dobi članek, ki pa nikakor ne seže vprašanju do jedra. Narodnost ni samo etnični in etični pojem, ni stvar sentimentalnosti in čustvovanja, narod je naravna organizacija človeške družbe, je družabna oblika, po kateri se posameznik udeležuje in se razvija napredek in civilizacija človeštva. Narod je torej socialna organizacija. Morda so nekateri stari narodnjaki smatrali narodnost samo za stvar čustvovanja, po sedanjem socialnem naziranju pa spada v sociologijo in radi tega je imel prav Prepeluh, ko je zapisal, da narodno vprašanje je socialno vprašanje in problem malega naroda je problem socialnega zatiranja in izkoriščanja malega naroda od velikega. S tega stališča zadobi narodno vprašanje čisto drugačno važnost, kot mu jo včasih pripisujejo socialisti. Radi tega pa tudi ne smemo enostavno pričakovati, da bodo socialisti, ako pridejo pri velikih narodih do moči in veljave, enostavno po nekaterih splošnih načelih rešili narodno vprašanje. Morda bo v tem slučaju izgubilo svoj posebni jezikovni značaj, ostala bo pa njegova socialna oblika. Kakor je med gospodarskimi podjetji iste vrste neizogiben gospodarski boj in veliko podjetje skuša vedno prisiliti slabejše, da mu služi, tako je tudi neizogiben boj med narodnostmi, pa naj vladajo socialisti ali kdorkoli. Nemec nas ni zatiral edino zato, ker govorimo naš jezik, ampak ker je bil gospodarsko močnejši nas je hotel zaslužiti, da nas socialno izkorišča. Narodno vprašanje je mogoče rešiti samo onim potom, po katerim se vsak socialno slabši organizem bori zoprot močnejšemu. Ne pričakujemo pa rešitve tega vprašanja od zmage rdeče internacionale pri velikih narodih.

Dr. Mravlagg zopet na površju.

Mariborski vsenemški advokat dr. Ernst Mravlagg zopet pridobiva svojo slavo. Kateremu Slovincu ni znano, kaj je vse počel ta človek pred in med vojno, da bi ugonobil Slovence in zatrl slovensko ime v Mariboru in sploh na naši jezikovni meji! Opozorjamo samo na njegove satansko hudobne govore proti Slovanom, s katerimi je krosnjaril leta 1917 in 1918, ne samo po vseh večjih šajerskih gnezdih, ampak tudi drugih deželah. Vsem nam je še v živem spominu, da je ravno bližina dr. Mravlagga bila tista, ki je leta 1914 zakrivila nešteto ostudnih preganjanj nedolžnih Slovencev — brez razlike strank. Dr. Mravlagg je bil na čelu te gojce. Vprašajte rodoljube, dr. Kosino, dr. Serneca, Bračiča, Vračkota, Hlebiča, Polaka, Škofa, Gselmana, Čžeka, zavedne Rušane in še na desetine drugih, kaj je počenjala nemška in nemška svojat po mariborskih ulicah z nedolžnimi slovenskimi žrtvami! Javna tajnost je bila in ostane, da so bila ta preganjanja v tesni zvezi z osebo mariborskega advokata dr. Mravlagga. Ta vsenemški veljak je bil posebno smrten sovražnik dr. Korošca. Graško sodišče je tedaj obsodilo dr. Mravlagga. Pribijemo, da je bil dr. Mravlagg in ostane eden najnevarnejših sovražnikov Jugoslavije in Slovencev posebej. In ta dr. Mravlagg uživa v Jugoslaviji ne samo zlato prostost, temveč tudi vse ugodnosti zvestega državljanca in — narodnjaka. V Cirknici nad Mariborom je nedavno umrl veleposestnik Rupert Repnigg, ki je bil Mravlaggov priatelj. Repniggova zapuščina je prišla pod državno nadzorstvo. Za nadzornika je bil prvotno imenovan finančni komisar Svetek. Ko je ta umrl, je vlada imenovala za nadzornika gerenta Lileka. Ko je le-ta pretekli teden nadzoroval obratovanje Repniggove posesti, najde tam advokata g. dr. Mravlagga in bivšega šulterajnskega nadučitelja g. Höltschla. Lileku se je povedalo, da ima odslej dr. Mravlagg celo posestvo v najemu za 24.000 K in da ima zagotovljeno tudi predkupno pravico za posestvo za svoto 400.000 K. Lilek je odločno protestiral proti takemu postopanju, ker se njega kot od vlade imenovanega nadzornika ni o tem prav nič vprašalo. Dr. Mravlagg pa ma je z zaničljivim posmehom izjavil, da je g. nadzornik krivo poučen o svoji moči. S povdorkom je zatrdil, da ima on (dr. Mravlagg) vsa dovoljenja od vlade v Ljubljani in Beogradu. Ne razumemo postopanja sedanje vlade! Na eni strani nastavi radi nezanesljivosti posestnika Repnikovo posestvo pod državno nadzorstvo, na drugi strani pa izroči to posestvo v roke najnevarnejšemu našemu narodnemu protivniku! Daleč ste prišli gg. demokrati pri vladnih jaslih, da meštarite z dr. Mravlaggi. Na državni meji izročite najlepše in obširno posestvo v roke dr. Mravlaggu, to je izdajstvo!

Politični pregled.

Jugoslavija.

Na seji ministrskega sveta v Beogradu je bil sprejet srbski volilni red.

Vojni minister Hadžić bo po govorcih med merodajnimi krogi izstopil iz kabineta. Kot bodoča vojna ministra se imenujeta generala: Branko Jošanović in Zivko Pavlović.

Poročali smo, da se je odredila aretacija velikega župana v Baranji Panduroviča. Pandurovič je pošiljal na Madžarsko dnevno 25 vagonov pečuskega premoga, tudi v dobi boljševiške vlade na Ogrskem. Pandurovič je izvršil v državnem imenu po deželi najstrožjo rekvizicijo živine, katero je poslal v Budimpešto boljševikom in židom. Vsled teh lopovščin je Pandurovič zelo obogatel in pokupil celo vrsto posestev po Jugoslaviji. Kakor je delal on, kradli so tudi njegovi uradniki. Razun Panduroviča je zaprt tudi načelnik finančnega urada Strakinić.

Jugoslavija dobi v imenu avansa sedaj 100 milijonov frankov, kasneje pa še 5 odstot. celokupne vsote, ki jo boste plačali Nemčija ter Avstrija. Bog zna, kodaj bo Nemčija plačala 300 milijard.

Jugoslavija bo pričela te dni pogajanja z Rumunijo glede banatskega vprašanja. Srbi so ba je pripravljeni ponuditi Rumunom izdatne koncesije.

Zagrebski ban je razpustil „Savez javnih nameštenikov“. To razpustno odredbo utemeljuje s povdorkom, da je prekoračilo vodstvo zveze delokrog društva.

Jugoslovanskim četam se je posrečilo pregnati z našega ozemlja albanske odpadnike, katere vodijo italijanski častniki in orožniki. Vse te roparske tolpe so pregnane in rzkkropljene. Odrefoeno je vse potrebno, da se preprečijo podobni roparski napadi.

Poverjeništvu za socialno politiko v Ljubljani je dobilo 2% milijona kron, da jih razdeli siromakom in invalidom.

Nemčija.

Nemška armada bo štela 96.000 mož.

Pariški „Journal“ bo objavljaj od 1. januarja dalje privatna pisma, ki jih je pisal Viljem II. Nikolaju II. v letih 1894 do 1914. Ta korespondenca bo označila pred javnostjo vso osebno politiko cesarja Viljema v dobi 20 let, odkar je pripravljaj vojno.

Avstrija.

Privilegij Avstro-ogrske banke se je podaljšal za nedoločen čas.

Francija je sklenila, da pošlje nemudoma v Čehoslovaško 5000 vagonov za prevoz premoga v Avstrijo. Razven tega bo poslala v Avstrijo francosko komisijo za nadziranje pošiljanja vagonov in premoga v Avstrijo.

Nemčija obvešča Avstrijsko republiko, da jej ne more preskrbeti obljubljenih živil.

Ogrska.

Ogrska vlada vrši vojaške priprave proti Rumuniji. Napad bi se naj izvršil prihodnje pomlad, predno bi se Rumuni znotraj popolnoma združili in ojačili. Ogrska vlada organizira posebni odbor z nalogo: širiti boljševizem med rumunskim vojaštvom.

Glede mirovnega vprašanja se nam poroča iz Madžarske, da bo Ogrska mirovno pogodbo sicer podpisala, a je ne izvajala.

V Budimpešti je bila 29. decembra izvršena smrtna obsodba obtožencev v procesu dr. Evgena Laszloja in tovarišev. Med njimi je bil tudi Oton Klein — Korwin, za katerega je določil Cičerin talce med vojnimi madžarskimi ujetniki v Rusiji. Usmrtili devet boljševikov se je izvršila kljub protestu angleškega poslanika Sorina. Dunajska komunistična stranka sklicuje protestne shode proti usmrtnitvam v Budimpešti in proti nedelavnosti avstrijske vlade med pokretom belega terorja na Dunaju.

Bolgarska.

Po vsej Bolgarski je izbruhnila vsled dragine živil in oblačil splošna stavka. Vlada je proglasila po vsej državi obsedno stanje.

Rumunija.

Rumunska poslanska zbornica šteje 562 poslancev, od katerih je izvoljenih 241 v stari Rumuniji, 283 na Sedmograškem in v Bukarešti, 92 v Besarabiji in 26 v Bukovini. Senat šteje 237 članov. K tem še pride princ Karel, rumunski metropolit, škofje in zastopnik evangelijske veroizpovedi.

Italija.

Italija se odreka Reki. Italijanski ministrski predsednik Nitti je v zbornici izjavil: Jadransko vprašanje smo vsled pretiravanja naših manjšin začeli smatrati za najvažnejše vprašanje našega obstoja. Zato izjavljam, da jaz reškemu vprašanju ne pripisujem prav nobene važnosti. Po londonski pogodbi nima Italija do Reke sploh nobene pravice. Reko smo zahtevali šele po sklepu premirja. Če se nam Reka ne pri-sodi, torej ne bomo uničeni. Italijani in Jugoslovani morajo živeti ne le v sporazumu, temveč morajo v tem sporazumu najti oporo za svojo bodočnost. Odločno moramo odklanjati in odklanjamo nevarnost nove vojne. — G. Federzoni pa je povdarjal, da mora sporazum z Jugoslovani biti tak, da bodo Italijani v slučaju potrebe mogli računati tudi na njihovo pomoč. Predno se to zgodi, ne more Italija umakniti svoje čete z ozemlja, ki ji ne pripada.

Italija ni se umaknejo z zasedenega ozemlja. Iz Trsta poročajo: Italijanska armada se pripravlja, da se v najkrajšem času umakne skoro z vsega zasedenega ozemlja Kranjske.

Francoska

V francoskih krogih sa govori, da bodo dali maršalu Fochu takoj po ratifikaciji miru mesto vojnega ministra. Foch bo pa obdržal tudi nadalje vse posle kot poveljnik medzavezniških čet.

Francoski narodni dolg je znašal dne 30. junija 1914 34 milijard 188 milijonov frankov.

Po Franciji prevladuje gotovo mnenje, da bo dobil Clemenceau pri volitvah predsednika pretežno večino glasov. Vprašanje je: Bo li hotel Clemenceau sprejeti predsedniško mesto, ker se še doslej ni nič izjavil tozadevno.

Iz Pariza javljajo, da se bodo sestali začetkom januarja ministri zavezniških držav, da pričnejo z delom mirovne konference. Prva seja bo 6. ali 7. januarja. Na dnevni red pride posvetovanje o usodi Turčije, o otvoritvi Dardanel, o mirovnih pogojih za Madžarsko in o jadranskem vprašanju. Posvetovali se bodo tudi o ruskih razmerah.

Francija bo nakupila v Jugoslaviji več žita. To žito bo porabila Francoska za preskrbo Avstrije do prihodnje žetve. Francija si pridrži od tega žita le oni preostanek, katerega ne bo več potrebovala Avstrija.

V Franciji se je otvorilo novo zasedenje parlamenta s hrupnimi slavnostmi. Vlada ima mogočno večino. Pod praporom narodnega bloka so se zbrale vse stranke in se spustile v boj proti socialistom. Socialistični blok šteje med 610 poslanci samo 150 glasov. V Parizu, ki tvori ognjišče socialističnih idej, je porazil Clemenceau z volilnim manevrom popolaoma socialno demokracijo, da ni dobila niti enega mandata. Francoski socialisti se zavedajo te umetne zmage nacionalnega bloka in kričijo po svojih listih, da je v Franciji sedaj že 1.700.000 boljševikov.

Tedenske novice.

„Straža“ bo izhajala od 1. februarja trikrat na teden. „Straža“ stane za celo leto 50 K; za pol leta 26 K; na mesec 5 K.

Kam nas tira socialistično-demokratska vlada? Vsemogočni Žerjav, oziroma njegovi trabanti so obljubili s svojo vlado raj na zemlji. Sedaj vidimo, kam nas je dovedla „sol Jugoslavije“ in kam so ti ljudje prišli s svojim „požrtvovalnim“ smotrenim delom. Skoraj nobenega prometa ni več. Ni res, da bi se ne mogel pri nas vzdrževati. Lansko leto po razsulu smo bili v jako hudem položaju, zima je bila huda, promet je bil pa le vendar v celi Sloveniji reden, tako, da so nas obendovali povsod v inozemstvu. Sedaj so na krmilu socialisti in demokrati, ki propagirajo povsod štrajke in brezdelnost. Brezdelnost je za našo državo pogin, tako bo tudi pri prometu oškodila gospodarstvo na način, da bo težko zaceliti rane. Železničarji dobijo velike plače privoščimo jim jih v tej draginji. Toda če ne vzdržujejo prometa, bodo železnice še bolj pasivne, skušale bodo primankljaj zopet prenesti na tovore in na osebni promet, tako da smemo pričakovati v kratkem zopet zvišanje tarifov. Kako se naj razvija na ta način naše gospodarstvo, ko so povsod ovire! Demokrati in socialisti, pamet imate za to, da uničujete vse vrednote, ker gledate samo na svoje koritarje in pa na stranko. Promet se mora upostaviti in vedno vršiti brez prometa ni blagostanja.

Voglar — kje si? Kot vladni zastopnik ste govorili koncem oktobra, da bode v enem tednu vse boljše. Socialistično-demokratska vlada bode že vse uredila. Čez nekaj tednov nismo dobili niti soli, niti sladkorja, niti petroleja, niti usnja — pač pa imamo v Mariboru že karte za kruh, karte za tobak itd. Med vojsko so nas krmili s papirjem in kartami, sedaj pa nam demokrati ponujajo zopet papir, prazne obljube in k večjemu še orožnike, detektive in policiste. Živela demokracija pod svobodnim solncem!

Maribor je bil pred razsulom nežno, snažno mesto. Ljubljancani so se čudili ličnosti, ker niso vajeni take snage. Vodja našega mesta je prišel iz Kranjske. Mesto je postalo pravcata zakotna vas. G. dr. Pfeifer ne bavite se samo z bankami in

s polomijo svoje stranke, temveč brigajte se ne, koliko za snago in red po mestu! Sram nas mora biti Slovence, ko kažejo tujci na razne smeti po mestu in naglašajo, kako je bilo lepo pred prihodom dr. Pfeiferja v Maribor. Gospod vladni komisar, pri slovesu iz jako odgovornega mesta — katere odgovornosti se gospod vladni komisar prav nič ne zaveda — ne bode raznih bakljad ali podoknic, temveč kupi smeti, katere bomo morali davkoplačevalci sami spraviti Vam pred nos, ker nas je sram tega gospodarstva.

Varnostne razmere v Mariboru. Slabo gospodarstvo naši državotvorni elementi. Kjer je le na čelu kakega urada kak strankar in demokrat, je polom. Tudi z vodstvom policije ni vse v redu. Vprašamo g. šefa policije: Kaj ta neki dela, saj je vendar policija strašno pomnožena? Nobenega tatu ne dobijo več, nobenega reda ne upostavijo v mestu. Po noči se kruli in tuli po ulicah, kakor kje v afriških peščenih planotah, ko gredo divjaki na lov nad zverine. Po gostilnah plešejo brez dovoljenja, po kavarnah in beznicah ne poznajo nobene policijske ure. Po dnevi se klatijo po cestah čudne postave, ki kričijo in vpijejo. Policaja pa ni nikjer nobenega! Gospoda dr. Pfeifer in dr. Senekovič naj vsaj objavita, če sta uvedla za redarsko službo drugi red in jim nakazala druge posle, da jima vsaj ne bomo delali nepotrebnih očitkov.

Razmere v naših bolnicah niso zdrave. Upali smo, da bodo bolnice v Sloveniji na višku, ker je prevzel vodstvo nad njimi, kakor vedno pišejo listi, strokovnjak zdravnik dr. Oražen. Ker je podrejen zdravstveni oddelek naravnost Beogradu, mislijo gospodje okoli dr. Oražna, da morajo tudi v zdravstvu nastati pri nas balkanske razmere. Opazujemo, da gre počasi vse navzdol, da ne more oddelek redno vzdrževati niti teh bolnic, katere smo sprejeli lepo urejene od štajerskega deželnega odbora. Seveda se morajo tudi nekateri gospodje zdravniki brigati v prvi vrsti za liberalno stranko, potem še le za bolnišnice. Davkoplačevalci odločno zahtevamo, da se skrb za bolnike, ki morajo itak plačevati ogromne pristojbine. Samo plačevati smo se že naveličali! Hočemo imeti red.

Bolniki, katerim je od zdravnikarja priporočena edina redilna hrana mleko, postavljeni so sedaj takorekoč na hladno. Mlečne karte so potekle s 31. decembrom, nove se bodo izdale baje še le v desetih do 14. dneh. Kaj naj ti reveži med tem časom živijo? Navadne hrane ne smejo uživati. Mesa si ne morejo kupiti, ker je cena neznesljivo visoka. Kuretnina in jajca se že itak ne dobijo. Bolnik, naj si bode starec ali starka ali otrok naj torej pride popolnoma ob moč ali naj pogine. Jeli res, da se v tem oziru ne da ničesar ukreniti? Jeli res, da se hoče ubogo ljudstvo bolnikov, katerim je bila dosedaj še za silo dana možnost prehrane, izročiti poginu? Ne bodimo samo politiki in tekmovalci za prvenstvo v Mariboru, bodimo raje pravi vzorni gospodarji in se potrudimo, da se čimprej dosejanja gospodarska in preživiljska mizerija v občini blagor spopolni in da ne postane enaka že gospodarsko propalim mestom Nemške Avstrije.

Zdravniki med seboj v Mariboru. Mariborski nemškutarji se zelo veselijo, ker se širijo po mestu vesti, kako so si slovenski zdravniki v lašah. Sodnija ima baje mnogo posla s temi akademiki, ki ne poznajo pravih oblik medsebojnega občevarja. Nemškutarski zdravnik se je izjavil, da bode sklical posebni tečaj samo za tovariše zdravnike in priredil predavanja s poukom, kako naj občevarje med seboj akademiki, zlasti pa tovariši zdravniki. Da bode bolj uspeval tečaj, hoče nemškutarski zdravnik imenovati za voditelja tega tečaja g. primarija dr. Černeca. Če bi pridobili za to dobro delo g. primarija, se prepričani vsi, da bi bil vspeh velikanski.

Jugoslovanska strokovna zveza priredi v torek, na praznik sv. Treh kraljev, javen delavski shod v dvorani J.S.Z. v Flosarski ul. 4. Članice, kakor vsi naši somišljeniki so vabljeni da se shode udeležiti.

Jugoslovanska Strokovna Zveza priredi v Mariboru na praznik sv. Treh kraljev dne 6. januarja 1920 v dvorani JSZ v Flosarski ulici št. 4 celodnevni delavski tečaj s sledečim sporedom: Ob pol 8. uri zjutraj skupna služba božja v cerkvi sv. Alojzija. Ob 8. uri zjutraj otvoritev tečaja in prvo predavanje. Od 8.—9. ure krščanski socialni sistem. Od 9.—10. ure krščanske delavske organizacije in njih naloge. Od 10.—11. ure naši nasprotniki, njih cilji in delo. Od 11.—12.

ure praktično delo v skupinah. Od 2.—3. ure Delavstvo in politika. Od 3.—4. ure Žensko vprašanje. Ob pol 5. uri delavski shod. Ker bo tečaj za naše delavstvo zelo važen in poučen, opozarjamo nanj člane in članice in vse, ki se zanimajo za delavsko organizacijo.

Božičnica na Šoli Leitersberg-Krčevina. Dne 23. grudna vršila se je na tukajšnji šoli božičnica, pri kateri se je izdatno obdarilo 480 otrok s pecivom in vrhutega 84 najrevnejših učencev in učenk z zimsko obleko v vrednosti čez 10.000 K. Šolsko vodstvo in učiteljstvo izreka tem potom vsem blagim dobrotnikom tukajšnje šole najiskrejšo zahvalo. Prav posebno se zahvaljuje okrajnemu glavarju g. dr. Srečku Lajnšicu za istotako krasna kakor dobra oblačila, čast gospodu patru Gabrielu Planinšek in njegovej gospodični sestri, ki sta nabavila mnogo tople in dragocene zimske obleke, nadalje slavni Posojilnici v Mariboru za darovanih 200 kron, g. dr. Viktorju Kacu, g. Wögerer in vsem drugim gospodom in gospem, ki so pripomogli z različnimi darovi k lepemu uspehu te slavnosti. Prav lepa hvala pa še gospodu M. Planinšku, tovarnerju za slaščice v Weberjevi ulici; z nakazanim mu blagom izdelal je brezplačno čez 5000 kosov zelo okusnih keksov. Vsem dobrotnikom še enkrat tudi v imenu starišev in šolarjev prav prisrčna hvala!

Prostovoljna požarna bramba na Pobrežju pri Mariboru se zahvaljuje tem potom za obilen obisk Silvestrovega večera ter za podaritev raznih koristnih predmetov za licitacijo. Posebna hvala gre obema gdč. Terbos za cvetlice (150 K), gdč. Novak in Kren za razpečevanje istih in gdč. Eaiš in Stržina za predstavljanje gledališke igrice „Novo leto.“ Preplačila so dali gg.: Holz 50 K in Kek 30 K.

Planinski ples se vrši v Mariboru dne 1. svečana 1920 v vseh gornjih prostorih Narodnega Doma. — Odbor ima namen, nuditi na istem vsim svojim prijateljem poseben užitek. V to svrhu vabi vse gg. vinogradnike, da se udeležijo razstave vin našega Spodnjega Štajerja. Da pa je to omogočeno, naj vpošljejo vsi, ki se nameravajo udeležiti te razstave, od vsake vrste svojih najboljših vin nekaj butelk, opremljenih z etiketo, na kateri je ime vina, vinogradnika in letnik zabeležen na trgovca g. Ellinger Armin, Maribor, Magdalenski trg. Ob enem prosimo, da se priloži vsaki taki pošiljki račun, da se zamore istega potem poravnati. Mariborska podružnica S. P. D.

Mariborska podružnica S. P. D. ima svoj redni občni zbor v ponedeljek, dne 5. januarja 1920, ob 8. uri zvečer, v restavraciji Narodnega doma s sledečim vspešdom: 1. Pozdrav in poročilo načelnika. 2. Poročilo tajnika in blagajnika. 3. Poročilo rač. preglednikov. 4. Volitev. 5. Slačajnosti. Vabljeni so tudi vse cenj. dame in gospodje, ki nameravajo pristopiti na rovo.

Inskribcija na filozovski, medicinski in teološki fakulteti ljubljanske univerze se je vršila od 15. novembra od 1. decembra t. l. Vpisalo se je na lilozofski fakulteti 129, na medicinski (I. semester) 65, na tehniški (I.—IV. semester) 258 in na teološki 99, skupaj 551 slušatelj, med temi 44 izrednih, 23 ženskih. Redna predavanja doslej imenovanih profesorjev so se začela po večini v prvih dneh decembra meseca; božične počitnice trajajo do 7. januarja. Upamo, da se bodo mogla s tem dnem pričet predavanja v večjem obsegu, t. j. da bodo dotlej rešena imenovanja predlaganih profesorjev. Doslej so pozdravile ustanovitve univerze in jo priznale sledeče visoke šole: univerze Dunaj, Gradec, Jasi, Jena, Krakov, London, Oxford, Praga, Rostok, Stockholm, Varšava in tehniške visoke šole Brno, Dunaj, Lvov, Praga.

V Slovenjgradcu sta ustanovila gg. Andrej Oset in Franjo Canjko trgovino z vinom. Ker je to prva slovenska vinska trgovina v Slovenjgradcu in ker bosta imela v zalogi res pristna štajerska, banatska in dalmatinska vina, prpo ročamo to narodno vinsko trgovino vsem gostilničarjem in drugim najtopleje. (Opozarjamo na današnji inserat!)

Izgubljena je bila na cesti od gostiln Drozg proti Pesnici večja sveta denarja in sicer 3500 K. Pošteni najditelj jo naj vrne proti nagradi Francu Kmetiču, posestniku na Gačniku.

Razgled po svetu.

Po celi Češki je izbruhnil z vso silo kulturni boj. Po Čehoslovaški so pahnili iz šol krščanski nauk, odpravili molitev v šoli, sploh so začeli pouk brez krščanske moralne vzgoje. Krščanski starši so protestirali proti tem kulturnoboječnim uvedbam čehoslovaške vlade, a zaman. Ker vlada ni imela ušes za te pritožbe od strani staršev,

so začeli starši stavkati in ne več pošiljati otrok v šolo. Skraja so stavkali posamezni kraji, sedaj pa že celi okraji ter okrožja. Starši se upirajo z vso silo, da nočejo pošiljati otrok v šolo, kjer se ne bo podučeval krščanski nauk.

Velika povodenj na Francoskem. Vsled deževja in južnega vremena so v več krajih vzhodne Francije nastale resne povodni. V Mesieresu in v Charlevilleu je reka Meuse poplavlila dele mesta. Reke Rhone, Saone, Charente in Aube so prestopile bregove in povzročile mnogo škode. Tudi v Belgiji so reke, katerih vodno stanje je v nedeljo začelo padati, narastle iznova. Pri Kölnu je Rena dosegla višino 7 6 m, pri Koblenca pa 8 m. Deli Koblenca so pod vodo.

Vsled mirovne pogodbe mora vzdrževati Nemčija 400 častnikov in 800 francoskih vojakov, ki bodo nadzorovali izvršitev mirovnih pogojev. Stroški te vojaške komisije bodo znašali za Nemčijo 484 milijonov mark. To je svota, ki je polovico tolika, kolikor je stala letno vsa nemška armada. Letni stroški za enega francoskega poročnika bodo znašali 123.000 mark, za enega štabnega častnika pa 300.000 mark Oskrbovalnina enega francoskega častnika v Berlinu znaša 200 mark dnevno.

Komandant angleškega podmornika „št. 14“ Kapitan Eduard Courtney je prejel od angleške vlade 31.000 pfundov nagrade. Ta kapitan je bil najslovitejši poveljnik angleških podmornikov, ki se je upal prodreti s svojim podmornikom skozi minirana polja Dardanel v Marmara morje.

Po severnem delu Atlanskega Oceana divjajo tako siloviti viharji, da ne more odpluti iz newyorške luke več kot 100 ladij. Ob obrežju je vse polno razbitih ladij. Po deželi krog New-Yorka divjajo hudi sneženi viharji. V New-Yorku samemu je padla temperatura na 20 stopinj pod ničlo.

Mariborski Orel je na občnem zboru 21. dec. 1919 izvolil sledeči odbor: predsednik dr. Karel Verstovšek, podpredsednik Drago Kobi, tajnik dr. K. Cepuder, blagajnik Zl. Bende, namestnika St. Pistotnik in Iv. Šrimpf, odbornika K. Bauman in Jož. Eichmeister, zastopnik društva dr. Josip Leskovar, duhovni voditelj dr. M. Slavič, preglednika računov R. Murana in A. Obrana, načelnik K. Tratnik, podnačelnik Fr. Šnuderl; razsodišče: predsednik dr. A. Juvan, član K. Tratnik in Marko Kranjc. — Telovadba se zopet prične v četrtek, 3. t. m. v gimnazijski telovadnici. Telovadne ure za člane so v torkih, četrkih in sobotah od pol 8. do 10. ure zvečer. Starejša vrsta telovadi ob torkih od pol 8. do 9. ure v Reiserjevi ulici. Ljudskošolski naraščaj ima svoje vaje ob torkih in petkih od 4. do pol 6. ure popoldne v Reiserjevi ulici. Dijaški Orel je sedaj samostojen.

Prireditve.

Bralno društvo pri Kapeli priredi dne 6. januarja to je na Kraljevo igro petdejanko „Mala pevka“ in šaloigro „Dva nasprotna značaja“.

Gostilničarji, kavarnarji, vinogradniki pozor!

Trgovina z vinom

Oset & Cajnko, Slov. Gradec

Naznanjava, da imama veliko zalogo najboljšega sortiranega vina kakor: muškatelj, rizling, šipon, burgundec, portugiser, šilhar, pristnega ljutomercana, pekrčana, haložana, bizeljčana ter črna dalmatinska in banatska stara in nova vina.

Kupujeva:

iz vseh vinorodnih krajev vsa najboljša vina po najboljših cenah.

Vino v steklenicah (buteljke).

Razpošiljanje vina v sodih od 50 l naprej.

Se priporoča

Andrej Oset in Franjo Cajnko.

za ženske in moške obleke. Vedstvo odlikovano na razstavi v Parizu 1914.